

● Сповідь на задану тему

Історія Національного університету водного господарства та природокористування, який починався як інститут Київської політехніки, налічує майже 100 років. Уже тоді були закладені підвалини ґрунтовності, основи міцності університетської освіти і, передовсім, університетської науки. Університет завжди відрізнявся тим, що на першому місці якраз стояла наука. Через науку вже в подальшому починалася освіта. Якщо сьогодні розділяти, що первинне та що вторинне, то первинним завжди була наука. Це було і 100 років тому, і 30 років тому, і в нинішньому університеті, де все робиться для того, аби проводилися найперспективніші та найсучасніші наукові дослідження, які відповідають викликам сьогодення, які потрібні державі, потрібні виробництву, потрібні замовникам.

законодавчої та нормативної бази ми не можемо активно використовувати її можливості в Україні.

Якщо взяти наших сусідів - угорців чи поляків, то, згідно з вимогами Євросоюзу, будь-яка гідротехнічна споруда вартістю більше 100 тисяч євро повинна пройти етап випробування - фізичне макетування. В українському законодавстві такої вимоги поки немає, що, відверто кажучи, стримує проведення тих чи інших досліджень. Чеські колеги запрошують наших докторів і кандидатів наук, аспірантів і докторантів до спільної праці. Найближчим часом, думаю, ми підпишемо таку уго-

су "водника" для розвитку національної економіки, вітчизняної науки й освіти.

Перші кроки в реалізації цієї програми, яку розробив народний депутат України, президент Національного університету водного господарства та природокористування, доктор наук з державного управління, професор Микола Петрович СОРОКА, ми вже здійснюємо. Зараз проводиться структурне реформування вузу. Замість дев'яти факультетів створені й почали роботу сім навчально-наукових інститутів. За кожним інститутом закріплюється один із семи корпусів нашого університету. Переглянута спеціалізація кафедр, їх розмі-

Перш за все, спеціальності технічного профілю - геологія, технологія неорганічних речовин, теплоенергетика та гідроенергетика.

"Україна - передовсім, держава розумних людей"

Суттєво розширився перелік ІТ-спеціальностей, з яких у "воднику" раніше була одна - прикладна математика. Цьогоріч у нас з'являться комп'ютерна інженерія, програмне забезпечення й інформатика. Вважаю, що на сьогоднішній день з відкриттям цих спеціальностей Навчально-науковий інститут автоматизації, кібернетики та обчислювальної техніки стане найбільш

Водний університет: між минулим та майбутнім

Микола КОРЕЦЬКИЙ: "Вчасно вкинути в благодатний ґрунт зерно наукового пошуку"

"Кафедра - це об'єднання, перш за все, науковців"

Якщо порівнювати університети України, то у своїй групі "Технологічні університети" НУВГП, за підсумками 2012 року, знаходиться на четвертому місці - це достатньо висока позиція, але і вона нас не задовольняє. За минулий рік у нашому університеті були виконані роботи з наукової тематики за замовленнями інвесторів на два мільйони гривень. Багато чи мало? Вважаємо, що дуже мало. І обсяги наукової тематики, і обсяги замовлень ми будемо значно збільшувати. Переглянемо весь порядок роботи наших 28 науково-дослідних

Напередодні Дня науки, який за президентським указом України щороку відзначає в третю суботу травня, пропонуємо увазі читачів "Рівне-Ракурсу" ексклюзивну статтю, присвячену професійному святу українських науковців. Її автор - в.о. ректора НУВГП, доктор наук з державного управління, професор, заслужений діяч науки і техніки України Микола Христович КОРЕЦЬКИЙ (на фото).

політехніка" - одного з найвідоміших та найстаріших польських навчальних за-

"Мета реформування НУВГП - ефективно працювати і навчати"

престижним і вагомим у нашому університеті.

Україна - не тільки аграрна держава, це, передовсім, держава розумних людей. Серед них дуже багато комп'ютерників, які вважаються одними з найкращих у світі. А для підготовки таких фахівців у нашому регіоні є всі можливості. Це - хороша підготовка в середній школі та підготовка за всіма спеціальностями в наших коледжах і технікумах. Це - кандидати і доктори наук нашого регіону, які вже багато зробили для розвитку цього напрямку. Одним словом, є кафедри та науковці, які хочуть суттєво покращити підготовку "ай-тішників".

Відкриваємо новий напрям

задоволення. За минулий рік у нашому університеті були виконані роботи з наукової тематики за замовленнями інвесторів на два мільйони гривень. Багато чи мало? Вважаємо, що дуже мало. І обсяги наукової тематики, і обсяги замовлень ми будемо значно збільшувати. Переглянемо весь порядок роботи наших 28 науково-дослідних лабораторій. Якщо із 28 НДЛ на сьогоднішній день було всього сім атестованих лабораторій, які можуть виконувати за своїм напрямком весь спектр наукових робіт та відповідати за їх якість та результати, то сьогодні ми хочемо провести переатестацію і паспортизацію наших лабораторій, щоб вони відповідали найвищим стандартам.

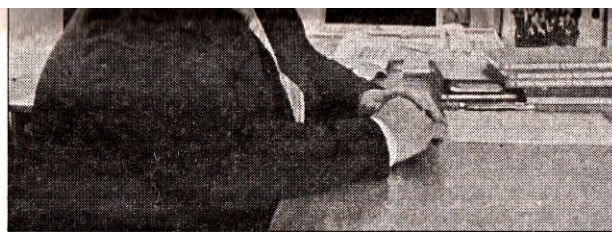
Але лабораторії не повинні бути відірвані від наших кафедр. Адже кафедра - це об'єднання, перш за все, науковців, а не викладачів, у якому на першому місці завжди було, є і буде формування і виконання наукової тематики. На кафедрі готуються дисертаційні дослідження наших кандидатів та докторів наук, здійснюється наукове керівництво магістерськими роботами студентів, формуються авторські колективи, які готують навчальні посібники і наукові монографії. Деякі з них видаються не тільки в Україні, але й за кордоном. Серед видатних науковців нашого університету можна назвати професорів ДВОРКІНИХ, БАБИЧІВ, МАСЮКА, РИЧКОВА - вчених, знаних не тільки в Україні, але й далеко за її межами. Їхні публікації цитуються дослідниками практично всього світу; їхні посібники видають у США, Ізраїлі, Євросоюзі; їх запрошують для викладання у провідні навчальні заклади світу. Зокрема, доктор архітектури Ричков уже багато років є професором Державного університету "Люблінська

політехніка" - одного з найвідоміших та найстаріших польських навчальних закладів.

"Міжнародна співпраця значно розширюється"

Ми все робитимемо для того, щоб науковців НУВГП більше знали у світі, щоб вони могли викладати і проводити наукові дослідження не тільки в нашому університеті, в Україні, але й далеко за її межами. Міжнародна співпраця "водника" з європейськими університетами та університетами США значно розширюється. Зараз, наприклад, ведемо перемовини з Університетом Технологій міста Брно (Чехія). Цей навчальний заклад практично одногаче з нами профілю: гідротехнічне будівництво, водне господарство, будівництво та все, що стосується водопостачання і водовідведення.

Ми брали, наприклад, участь у спільній науково-практичній конференції, яка проходила в Донбаській національній академії будівництва і архітектури (м.Макіївка Донецької області), на таких же рідних кафедрах, які є в нашому університеті. Домовилися там про підписання угоди співпраці між нашими університетами, перш за все, в науковій сфері. У цьому університеті зараз споруджується унікальна гідротехнічна лабораторія, що потребує найближчі 10 місяців до 50 дослідників, які могли б виконувати замовлення від інвесторів багатьох країн світу. Гідротехнічна лабораторія такого ж профілю є і в нашому університеті. На жаль, через відсутність відповідної

"Мета реформування НУВГП - ефективне наукове і правове забезпечення державної політики збалансованого сталого розвитку, основні положення якої зафіксовані в Стратегії державної екологічної політики до 2020 року та Національному плані дій з охорони навколишнього природного середовища (2011-2015). Об'єднавши економічні, соціальні та екологічні чинники, ми повинні забезпечити не тільки розвиток національної економіки, не тільки вирішення соціальних проблем, а й раціональне використання природних ресурсів".

Микола КОРЕЦЬКИЙ

ду з Університетом Технологій і цим надамо нашим дослідникам можливість виконувати роботи з наукової тематики та проводити власні дослідження в європейському університеті на новітньому ладнанні.

Я переконаний у тому, що в сьогоднішніх умовах ми повинні переглянути наше оснащення, лабораторне обладнання, яке є в університеті, підходи до його використання, відійти від містечкового підходу та будь-яких впливів. Усе повинно бути ретельно проаналізовано, зроблені відповідні висновки і залишено найкраще - те, що відповідає викликам часу.

"Самоврядний (автономний) дослідницький університет"

2015 рік відкриє перед нами унікальну можливість - отримати статус самоврядного (автономного) дослідницького національного університету. Наш навчальний заклад заслуговує на цей почесний та, водночас, відповідальний статус, бо маємо величезний потенціал - і науковий, перш за все, і кадровий, і освітняський, матеріально-технічний. Новий статус сприятиме максимальному використанню інтелектуального та матеріального ресур-

шення в тому чи іншому структурному підрозділі. "Переформування навчального закладу відбулося за напрямками діяльності. Сьогодні в структуру університету входять навчально-наукові інститути:

- будівництва та архітектури;
- механіко-енергетичний інститут;
- інститут водного господарства та природооблаштування;
- агроєкології та землеустрою;
- економіки менеджменту і права;
- автоматики, кібернетики та обчислювальної техніки;
- заочно-дистанційного навчання.

Всі ці інститути мають свої напрями роботи, свою програму розвитку.

У 2013 році значно розширюється спектр спеціальностей, які були представлені в нашому університеті. Якщо до цього часу ми готували фахівців за 33-ма спеціальностями, то цього року їх на 12 стане більше. Тобто, на третину зросте перелік спеціальностей та напрямків підготовки спеціалістів. Насамперед відкриваємо ті спеціальності, які конче необхідні нашому регіону.

товка в середній школі та підготовка за всіма спеціальностями в наших коледжах і технікумах. Це - кандидати і доктори наук нашого регіону, які вже багато зробили для розвитку цього напрямку. Одним словом, є кафедри та науковці, які хочуть суттєво покращити підготовку "айтішників".

Відкриваємо новий напрямок - правознавство у галузі водного та земельного законодавства, природокористування. Дехто, критикуючи нас, вважає, що відкриття у водному університеті юридичного напрямку - нонсенс. Моя відповідь опонентам: правознавство - це не тільки кримінальне та адміністративне право, є ще й водне, екологічне, інформаційне та земельне право. Ніхто, мабуть, не заперечить, що в цих галузях права є дуже багато проблем, які роками не вирішуються. Тож ми в подальшому хочемо, щоб наші правознавці спільно з Державним агентством водних ресурсів України працювали над розвитком Водного кодексу України, з Державним агентством земельних ресурсів України - над правовим забезпеченням земельної реформи, з Міністерством екології та природних ресурсів України - над удосконаленням законодавчої бази захисту довкілля. Для цього нам потрібна своя рівненська школа права, свій факультет і своя спеціальність.

"Спортсмени "водника" знані в усьому світі"

З'явилася нова спеціальність - туризм. Одна з родзнок нашої області - розмаїття пам'яток архітектури. У нас чудова природа, чудовий край, чудові люди, плюс прекрасний клімат і сприятливі природні умови. На Рівненщині, як ні в одному іншому регіоні, повинна розвиватися туристична галузь. Адже

туризм - це не тільки міжнародний і внутрішній туризм. Це - і зелений туризм, і сільський туризм, які можуть розвиватися і представляти наш регіон як на національному, так і на міжнародному рівні.

Відкриваємо спеціальність "Фізична реабілітація". Це - один із напрямків забезпечення здоров'я людини, можливість започаткування відповідної наукової школи в нашому університеті. Для цього теж маємо всі попередні умови. Поряд із напрямком "Екологія" розвиватимемо напрямки "Фізичне виховання та спорт". У нас - одна з кращих, мабуть, в Україні кафедра фізичного виховання НУВГП,

наша базова установа вже замовляє університету наукові теми і конкретні дослідження, які потрібні виробництву.

Також ми домовилися з Держводагентством про заочну підготовку через нашу аспірантуру і докторантуру до 40 аспірантів і докторантів із числа його спеціалістів. Представники НУВГП об'їхали практично всі структурні підрозділи агентства в регіонах і створили на їх базі навчально-консультаційні центри для підготовки потрібних йому фахівців на місцях. Зараз проводимо роботу, щоб спеціалісти, які працюють у системі Держводагентства, мог-

ців водного господарства та природокористування.

Сподіваємося, що вся багатогранна робота, яку ми ведемо, дасть позитивний результат і для розвитку нашого навчального закладу, і для розвитку освіти, і, знову ж таки, для розвитку науки в університеті. Ми повинні бачити нові об'єкти, нові вимоги, нові потреби галузі та разом працювати з нашими інвесторами і замовниками для її успішного розвитку.

"Вуз без науки - навіть не профтехучилище"

Екс-голови парламентського комітету з питань науки і освіти Станіславу Ніколаєнку нале-

вдбувають у сфері його наукових інтересів, досконало знати нове обладнання. Тоді він захоче передати ці нові знання студентам, зацікавити їх своєю наукою, своєю дисципліною, а вже через це зацікавлення викликати в них бажання інтелектуально збагачуватися і професійно зростати разом з ним.

"Завжди є люди, готові стати першопрохідцями"

Викладач-дослідник повинен виділяти з курсу найбільш активних, найбільш розумних студентів, які так само вважають за необхідне займатися науковою творчістю, цілеспрямовано залучати їх до наукових пошуків. У майбутньому одиниці з них стануть аспірантами. Зі своєї практики науково-дослідної роботи - а я маю досвід роботи і в університеті, і у Національній академії наук України - можу стверджувати, що зі 100 студентів можна отримати одного аспіранта, з 10 аспірантів - одного кандидата наук, з 10 кандидатів - одного доктора наук. Хороший дослідник, науковий керівник або консультант повинен постійно працювати з молоддю і неформально ставитися до цього обов'язку. Виділяти серед студентів тих, хто зможе з його допомогою піти далі і в майбутньому вести науковий процес ще краще, ніж це робив його вчитель, керівник чи консультант наукової роботи.

Завдання керівника - не дати згаснути іскри творчості та вчасно вкинути в благодатний ґрунт зерно наукового пошуку. Знайти того, хто хоче і може, незважаючи на труднощі, пройти сповна тернистий шлях до наукового визнання, добитися переконливого дослідницького результату, якого він прагнув. Не

сліджень, розуміє нагальну потребу і в подальшому вкласти кошти в розвиток науки, що, безумовно, сприятиме підвищенню конкурентоспроможності вітчизняного ринку товарів та послуг, суттєвому зростанню інтелектуально наповнених робочих місць за рахунок гармонізованого розвитку трьох вершин так званого "трикутника знань", а саме - освіти, досліджень та інновацій.

"Не кожне дослідження - фундаментальне"

Сьогодні - і ми це бачимо на власному досвіді - реєструється маса патентів, маса авторських свідоцтв як у нашому університеті, так і в університетах України. Але ці патенти, крім їх авторів та вузів, де вони працюють, нікому не потрібні. Про яку ефективність науки може йти мова, якщо виробничники, замовники або інвестори купують в університеті три-п'ять патентів. Ще менше їх купують за кордоном. Висновок: ми повинні працювати над тим, що повинно приносити користь суспільству й економіці. Це якраз ставить все на свої місце: який дослідник, чим і для чого він займається та яка користь від його досліджень?

Звичайно, будуть нарікання на те, що не кожне дослідження - фундаментальне. Звісно, не завжди фундаментальні дослідження приносять ефект "сьогодні на сьогодні", вони можуть бути затребувані через десятки чи сотні років - суспільство й інвестори це розуміють, і приклади такого фінансування майбутнього є. Але і в цьому випадку не фінансуються ідеї, що не мають під собою якогось обґрунтування. Повинна бути якась попередня

"Об'єднання інтересів освіти, науки, бізнесу і виробництва за підтримки влади є каталізатором динамічного розвитку національної економіки, активного формування громадянського суспільства, позбавленого соціальної напруги. Це - місія освіти, завдання науки, обов'язок бізнесу і шанс влади заслужити довіру людей".

Микола КОРЕЦЬКИЙ

яку очолює шанований в усій Україні професор Богдан ЗУБРИЦЬКИЙ. Прекрасні волейбольні та баскетбольні команди, ми пишаємося їхніми здобутками.

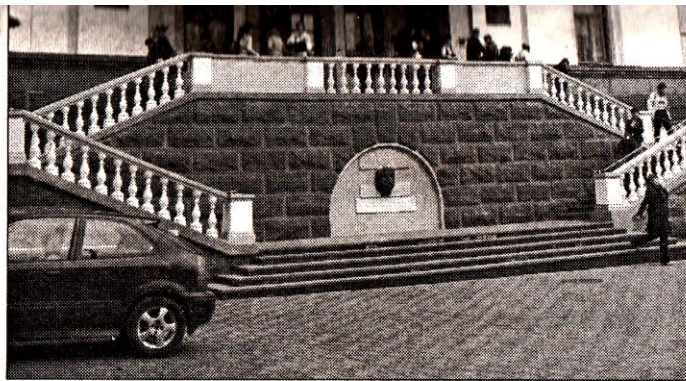
Спортивні досягнення студентів університету відомі не тільки в Рівному, області та Україні - спортсмени "водника" знані в усьому світі. Цьогоріч два наші студенти отримали звання заслуженого майстра спорту України. Серед них - студент четвертого курсу факультету менеджменту Олег ЖОХ, який за три роки зумів піднятися від початківця до Заслуженого майстра спорту України, майстра спорту міжнародного класу.

України - спортсмени "водника" знані в усьому світі. Цьогоріч два наші студенти отримали звання заслуженого майстра спорту України. Серед них - студент четвертого курсу факультету менеджменту Олег ЖОХ, який за три роки зумів піднятися від початківця до Заслуженого майстра спорту міжнародного класу. Торік на 34-му світовому чемпіонаті з армспорту, що відбувся у Бразилії, Олег виборов перше місце у ваговій категорії до 70 кілограмів у боротьбі на ліву руку. До змагань спортсмена готував Заслужений тренер України Олександр КОМАРЕВИЧ.

"Готувати гідротехніків для всієї України"

У НУВГП десятками років напрацьовані й інші напрямки підготовки фахівців, вони теж повинні отримати новий розвиток - передовсім, гідротехнічне будівництво. Колись це була основна спеціальність нашого вузу. Вивчаючи особисті дані професорсько-викладацького складу, я помітив, що 80 відсотків співробітників університету свого часу отримали диплом інженера гідротехнічного будівництва. Але за останні роки, у зв'язку зі зменшенням попиту на таких фахівців, скоротилося замовлення на них через державний бюджет, внаслідок чого "водник" усе менше і менше випускав їх. Однак ми хочемо цю ситуацію кардинально змінити - готувати інженерів-гідротехніків для всієї України, а не тільки для Рівненщини і сусідньої Волині. Торік, у вересні, провели спільну нараду ректорату НУВГП та колегії Державного агентства водних ресурсів України, яка завершилася підписанням угоди про співпрацю, орієнтовану на підготовку кадрів для наукової роботи і наукових досліджень. І ось уже цього року маємо перші обнадійливі результа-

"Керівництво Державного агентства водних ресурсів України підтримує всі дії НУВГП, спрямовані на проведення актуальних наукових досліджень та підготовку і перепідготовку потрібних державі кадрів. Ми вже чітко бачимо перспективу зростання в Україні попиту на наші наукові й освітні послуги, який пов'язуємо із загальним оздоровленням національної економіки".

Микола КОРЕЦЬКИЙ

ли дистанційно отримувати другу базову освіту, яка відповідає їхньому профілю - інженер водного господарства або гідротехнічного будівництва.

"Запрошуємо на навчання іноземних студентів"

Є міжнародні чинники, що стимулюють нашу увагу до підготовки фахівців водного господарства, гідротехнічного будівництва та з інших технічних спеціальностей. З квітня по червень НУВГП проводить активну політику з укладання угод на навчання за цими спеціальностями іноземних студентів. 20 травня наші представники виїжджають в Азербайджан, налагоджуємо зв'язки з Туркменістаном. Фахівці університету ведуть пошук майбутніх студентів у школах, на підприємствах та установах Грузії. Хочемо залучити до навчання у "воднику" студентів із Туреччини - виїжджаю туди особисто для укладення договорів. Працюємо сьогодні в деяких регіонах Росії, щоб вони могли направити своїх студентів на навчання у наш університет як базовий ще з радянських часів ВНЗ з підготовки фахів-

жать слова: "Вуз без науки - навіть не профтехучилище". Так складалося роками, що наука у вузах була згорнута. Що вимагалось від викладача в кращому випадку - повторити інформацію з того чи іншого навчального посібника. Не завжди це був найкращий навчальний посібник, не завжди ця інформація доводилася на тому рівні, як вона була викладена в посібнику. Якщо викладач не працює в науці, якщо в нього немає потреби в опануванні нових знань, нових технологій, нових методів роботи, то це не викладач, а ретранслятор інформації від навчального посібника до конспекту студента. Це - формальний підхід до набуття студентами нових знань. Сьогодні студент, користуючись сучасними інформаційними технологіями, може знайти цю інформацію ще в більшому обсязі і кращому викладі, ніж те, що прочитає викладач з конспекту чи з аркушка перед аудиторією.

На моє глибоке переконання, справжній викладач повинен працювати в лабораторії, бути, перш за все, дослідником, постійно набувати нових знань, завжди цікавитися змінами, які

керівник чи консультант наукової роботи.

Завдання керівника - не дати загаснути іскрі творчості та вчасно викинути в благодатний ґрунт зерно наукового пошуку. Знайти того, хто хоче і може, незважаючи на труднощі, пройти сповна тернистий шлях до наукового визнання, добитися переконливого дослідницького результату, якого він прагнув. Не завжди той результат буває позитивний, не завжди ніким не торована дорога в науці завершується очікуваним результатом. Але завжди є люди, готові стати першопрохідцями, їх треба помічати, з ними треба працювати, їм треба допомагати в їх становленні.

"Гармонізований розвиток трикутника знань"

За останні півроку так склалося, що в мене була можливість відвідати декілька європейських університетів, побачити зміни, які відбулися в них, підходи і механізми організації наукових робіт, рівень їх результатів, спілкуватися зі своїми колегами і впевнитися в правильності нашого шляху до євроінтеграції. Впевнитися в тому, що тільки ринок може підштовхнути всю економіку, в тому числі й наукові дослідження, до розвитку. Дослідження - не заради дослідження. Як раніше говорилося: що таке наука? Це - задоволення власної амбіційності, власних потреб за рахунок держави. Такі дослідження сьогодні нікому не потрібні.

Нині дослідник не може реалізувати якісь ідеї тільки тому, що це потрібно йому. Кожен науковий проект замовляє інвестор, він же контролює виконання, він же хоче отримати ті чи інші результати. Необхідне достатньо ефективно впровадження всіх результатів, які можуть принести користь. Тоді інвестор не відходить від наукових до-

сліджень, не завжди фундаментальні дослідження приносять ефект "сьогодні на сьогодні", вони можуть бути затребувані через десятки чи сотні років - суспільство й інвестори це розуміють, і приклади такого фінансування майбутнього є. Але і в цьому випадку не фінансуються ідеї, що не мають під собою якогось обґрунтування. Повинна бути якась попередня робота, повинен бути якийсь попередній результат для того, щоб отримати відповідне фінансування на створення тієї чи іншої лабораторії, придбання того чи іншого обладнання та залучення інших науковців до спільних наукових досліджень.

Для мене День науки, який цього року Україна відзначає 18 травня, - це велике свято. Я його ставлю в один ряд із найкращими святами, передовсім, зі своїм Днем народження 19 травня, який торік співпав із Днем науки. Це - загальновизнане корпоративне свято вчених України, з яким вони сердечно поздоровляють один одного. У цей день вітчизняні науковці звітуються за досягнуті результати, обговорюють їх, намічають плани на завтра - чим хто буде займатися.

Користуючись нагодою, вітаю з професійним святом науковців НУВГП, інших вузів, всіх, хто присвятив себе науці. Бажаю Вам, шановні колеги, унікальних наукових досягнень, результативних досліджень, хороших учнів та гідних послідовників. І щоб українська наука знаходила ще більшу підтримку держави, увагу влади й суспільства до проблем її розвитку та заслужене визнання світової наукової спільноти.

*Микола КОРЕЦЬКИЙ,
в.о. ректора НУВГП, доктор
наук з державного управління,
професор, Заслужений діяч науки
і техніки України*

(Закінчення в наступному номері)